

Nu in de winkel: De Linkse Kerk. Hoe ooit conservatieve gelovigen Nederland een duw naar links geven.

Posted on 14 mei 2022 by Syp Wynia

Ons boek **De Linkse Kerk** is vanaf deze week overal verkrijgbaar, onder meer **in de winkel** van Wynia's Week**.** Met prominente auteurs over de zwenkingen in gereformeerd Nederland die ook Nederland als geheel veranderen. Want gereformeerden zijn gewend voorop te gaan, ook als ze linksaf slaan. Ze maakten nooit meer dan een tiende van de bevolking uit, maar hebben onevenredig veel invloed.

ROELOF BOUWMAN en SYP WYNIA spreken in **deze video van WWTV** – **plus podcast** – over 'De Linkse Kerk'. Roelof Bouwman is één van de twaalf auteurs van 'De Linkse Kerk' en nam drie hoofdstukken voor zijn rekening. Hoe gereformeerde communisten zich lieten misbruiken door Moskou. Dat protestanten overwegend behoudend zijn maar hun dominees overwegend links.

Bouwman verzorgde ook een overzicht van de gereformeerde *Hall of Fame*. Met

daarin tv-bekenden als Arie Boomsma, Arjen Lubach en Caroline Tensen en politici als Harm Beertema, Joost Eerdmans, Ernst Kuipers en Edith Schippers.

'De Linkse Kerk' verschijnt bij Uitgeverij Blauwburgwal, omvat 264 pagina's en kost **23,50**. Er zijn (binnen Nederland) **geen verzendkosten**. Bestellen kan **HIER**.

In dagblad De Telegraaf verscheen inmiddels een interview (van Wierd Duk) met twee andere auteurs van De Linkse Kerk: Wim Berkelaar en Jan-Jaap van den Berg: 'Linkse protestanten speelden een belangrijke rol in het ontstaan van 'Nederland gidsland': 'Gereformeerd is nu woke'. Zie hieronder.

10:13 94%

digitalekrant.telegraaf.nl/st

De Telegraaf

DE TELEGRAAF DONDERDAG 12 MEI 2022

NIEUWS VAN DE DAG T13

IN NEDERLAND

WILLEM DIJK

Wim Berkelaar (l.) en Jan-Jaap van den Berg: „Jezus werd soort anti-kernwapen-pacifist."

HISTORISCH IMENTATIECENTRU HET NEDERLANDS 'STANTISME HEDENI

'Gereformeerd is nu woke'

Linkse protestanten speelden een belangrijke rol in het ontstaan van 'Nederland gidsland'. De religiositeit verdween, maar het opgeheven vingertje bleef. „Gereformeerden gingen denken dat zij de wereld konden verbeteren."

'Wat worden jonge mensen nog van het verschil tussen gereformeerd en hervormd?' mijmert Wim Berkelaar. „Niets."

„De scheidslijn is nu het 'christelijke Westen' versus de orthodoxe islam", zegt Jan-Jaap van den Berg.

We zitten in Berkelaars werkkamer, met uitzicht over de campus van de Vrije Universiteit in Amsterdam, en praten over 'gereformeerd Nederland'. „Het is nauwelijks voor te stellen dat dit alles, een universiteit met nu zo'n dertigduizend studenten, begon met het inzamelen van geld onder de *lidsma huyden*", merkt Berkelaar op. De historicus, verbonden aan het Historisch Documentatiecentrum voor het Nederlands Protestantisme (HDC), doelt op de orthodox-gereformeerden, die door hun politiek en geestelijk leider, Abraham Kuyper, rond 1880 werden aangespoord bij te dragen aan de oprichting van 'hun' protestants-christelijke universiteit.

Wat dat gereformeerde volksdeel allemaal wel niet voor elkaar wist te boksen, is (mede) thema van de nieuwe bundel *De linkse kerk: hoe calvinistisch Nederland steeds dieselfde afslag nam*, waar Berkelaar (61) en Van den Berg (53), historicus en politicoloog, aan bijdroegen. Wim Berkelaar: „Als je drie gereformeerden hebt in een groep van tien, hebben zij binnen de kortste keren de leiding. Het zijn harde werkers, doortastend en ze kennen ruwweg hetzelfde twijfel."

Die gereformeerde Kuypersen waren aanvankelijk behoudend, zegt Berkelaar. „Maar vanaf de jaren 60 ongeveer gaan ze meehelpen om de wereld te verbeteren. Dan wordt Jezus een soort antikernwapen-pacifist. Tegenwoordig deinen activistische gereformeerden mee op de woke-golf." Jan-Jaap van den Berg, die promoveerde op een proefschrift over de Anti-Revolutionaire Partij (ARP): „In de jaren 60 was het de ontwikkelingssamenwerking, daarna de atoombom, nu zijn het de vluchtelingenkinderen van Moria: allemaal nuttele totems voor christelijk-protestants Nederland. Hoe meer je je daarvoor inzet, hoe meer je deugt. Terwijl ze zoveel meer zouden kunnen doen aan sociaal-christelijke politiek. De bagage-afhandelaars die op Schiphol worden uitgeheld, dát zou door CU en CDA moeten worden opgepakt."

'Het zijn harde werkers, doortastend'

Abraham Kuyper, de gereformeerde voorman, verzette zich tegen liberalen en socialisten. „Ook toen al met een enorme morele lading", zegt Berkelaar. „Maar bij ging nog uit van de feilbaarheid van de mens, van een 'gebroken wereld'. Wat ik fascinerend vind, is dat linkse gereformeerden, zoals aangetrokken door wereldse verlokkingen als aanzien en status, gingen geloven dat zij de wereld konden verbeteren. Dat getuigt van een zekere hoogmoed. Maar in het christendom zit natuurlijk ook de opdracht: help de verworpenen der aarde."

Communisten

Vlak het christelijke schuldbesef niet uit, zegt Jan-Jaap van den Berg, zelf van gereformeerde huize. „Gereformeerden onderwerpen zich graag aan een strenge moraal. Bovendien maken ze aanspraak op de waarheid." „Wat dat laatste betreft zijn het net communisten', constateert Berkelaar.

Die waarheid vinden veel linkse christenen tegenwoordig in de woke-beweging, die zich opwerpt als belangenbehartiger van allerlei minderheidsgroepen: van lgbtq tot moslims en 'mensen van kleur', stelt Wim Berkelaar vast. „Ze hebben het ene stellige gedachtegoed ingeruild voor het andere. Een kruit als Trouw zit helemaal in die woke-boek: de verworpenen der aarde zijn voor hen immigranten en moslims."

Van den Berg: „Ik mis bij zo'n christelijk instituut als Trouw een eigen visie op de islam, op de multiculturele samenleving, de positie van de vrouw, de identiteit van Nederland. Ik verwacht dat ze die problemen doordenken en op basis van de eigen traditie antwoorden formuleren."

In de bundel *De linkse kerk* constateren de auteurs dat de gereformeerde achterban in de regel conservatiever is dan de kerkelijke, bestuurlijke en politieke leiding. Berkelaar: „Vroeger had je iemand als Maarten Schakel, de verzetsstrijder die in de ARP en later het CDA het behoudende verbaal vertegenwoordigde. Minchien is Pieter Omtzigt nu zo iemand. Ik zie conservatief-christelijke jongeren overstappen naar charismatische figuren als Baudet en Wilders. Die radicale jongeren willen harde uitspraken horen, bijvoorbeeld over de islam. Zij vinden ook de SGP te braaf."

'Vlak het christelijk schuldbesef niet uit'

„Je kunt ook behoudend zijn en linkse", oppert Van den Berg. „Er ligt een enorme kans voor een partij die cultureel-conservatieve en sociaal-economisch progressieve politiek combineert: groenen aangeven ten aanzien van Europese uitbreiding en jegens andere religies en culturen, kritisch op immigratie, zorgen voor goede arbeidsvoorwaarden en een gezonde woningmarkt. De CU had die positie kunnen opeisen."

Naast de duidende stukken word in de bundel een 'Gereformeerde Hall of Fame' opgenomen: een lijst bekende Nederlanders van gereformeerde komaf, met naast bekende kopstukken ook namen als die van Arjen Lubach, Gerard Joling, Jack Spijkerman, Klaas Wilting en Jan Slagter. 'Volgens de volkstellingen heeft in de zoe eeuw nooit meer dan 9,7% van de Nederlanders behoord tot een gereformeerd kerkgenootschap', luidt de begeleidende tekst. 'Op grond daarvan zou je verwachten dat gereformeerden in ons land steeds een bescheiden rol hebben gespeeld. Het tegendeel is het geval'.

Inderdaad leverde die partijen-calvinistische levensstijl - zelftucht, soberheid, ijver - velen maatschappelijk succes op. Jan-Jaap van den Berg: „Gereformeerden vormden maar een kleine groep en hebben een disproportionele invloed gehad op de ordening van de samenleving en op het bestuurlijke en politieke systeem. Dat is hun verdienste. Ik denk trouwens dat er voor gematigde christelijk-sociale politiek, zoals het CDA vroeger was, nog altijd belangstelling bestaat, vooral buiten de Randstad."

Berkelaar gelooft ziet in een wederopstanding van de christendemocratie: „Ik zie het potentieel van iemand als Omtzigt, maar geloof niet in een partij die de Bijbel als richtsnoer heeft. De Bijbel is voor de meeste Nederlanders een gesloten boek." Maar de gedachte 'Nederland gidsland' blijft, zegt Berkelaar. „Dat GL, Trouw: Nederland moet en zal gidsland zijn, nu inzake het klimaat. Dat moralistisch-calvinistische verdwijnt niet."

Wie toegang heeft tot de artikelen op de website van De Telegraaf kan dit interview ook **HIER** lezen.